

Eisikovits Dezsőné És Mihály

Miután anyám férjhez ment, az óriási öröme megvolt, hogy én megszülettem. Ez a kép 1920-ban készült, körülbelül fél éves vagyok, és mellettem anyám. Én, Eisikovits Mihály Szamosújvárt születtem 1920. január 11-én egy ortodox zsidó családban. Én négyéves koromban már tudtam azokat az imákat, amiket reggel mondani szokás megébredés után. Szamosújvárt végeztem az első négy elemi a román nyelvű zsidó iskolában. Délelőtt jártunk a tanítóhoz -- Izráel bácsinak hívták --, aki román volt. Hét elemi volt a zsidó iskola, én befejeztem négy elemi, azután beiratkoztam a Petru Maior gimnáziumba. Ott lenyomtam néhány évet, de nehezen, mert volt egy

Sigheartău nevezetű tanár, aki nem nagyon kedvelte a zsidókat, sőt. Nekem, például, azt mondta, hogy 'Hogy hívnak? Eiciko...' -- nem tudta kiolvasni pontosan a nevemet. 'Eiciko?, te, Icik, könnyebb, na, gyere, Icik, ki a táblához!' Azt akartam mondani ezzel kapcsolatosan, hogy nem vagyok az egyedüli zsidó, aki nem bírta ki a szamosújvári román gimnáziumot. Olyan volt a hangulat. Maga az igazgató, egy Precup nevezetű se nagyon kamelte a zsidókat. Ahogy valami pénz kellett, mindjárt a zsidókat küldte haza, hogy hozzák a tandíjakat, mert akkor tandíjjal tanultunk. És a tandíjat ők állapították meg a jövedelemhez viszonyítva. A zsidóknak pedig mindig kell legyen pénzük, még a bőrük alatt is kell legyen pénz -- ugye ez volt a fölfogás --, úgyhogy mindig erős, nehéz tandíjakat róttak ránk. A többi gyerekek is kellett, mindenkinek kellett tandíjat fizetni, de volt, akinek valamilyen más formában, megtalálták a módját. Különösen a falusi gyerekek nagyon keveset, ők inkább hoztak élelmiszert az internátusba, krumplit, hagymát, ezt-azt. Tudom, hogy egy része így fizette le a tandíjat. Mi meg? másképp. A nagyszülőkhöz Nagyiklódra gyakran mentünk. Például amikor kikaptuk az iskolai vakációt, mindjárt Nagyiklódra mentünk. Ott le lehetett venni a cipőt, és lehetett járni mezítláb. És el lehetett menni egészen a Szamos-partig, és lehetett lopni napraforgót, és lehetett lopni kukoricát, és ott sütöttük, és úgy jöttünk haza, mint az ördögök, [szénnel] összekelve. A testvéremmel voltam és az iklódi unokatestvéreimmel is, és voltak ott román fiúk is a szomszédságban, akikkel jóban voltunk. Iklód fel volt osztva két részre: Nagyiklód és Kisiklód. Nagyiklódon voltak a románok, Kisiklódon voltak a magyarok. Kisiklód a Szamosnak a jobb oldalán van, egy lejtőn, nagyon jó gyümölcsstermő vidék. Nagyiklód lapályon van, ott hosszú, nagy dinnyeültetvények voltak. A legfinomabb dinnyék Iklódon voltak! Hát, voltunk a dinnyésben is. Mert az egyik nagybátyámnak, Rosenfeld Mendelnek is volt dinnyeültetvénye -- szegény megboldogult apám is nagyon értett a dinnyéhez. Ez a nagybátyám nagyon szerette a galambokat. A háza előtt egy olyan galambdúcot csinált, amely másfél emeletnek felelt meg. Százával voltak a galambjai. Mikor kijött, hogy etesse a galambokat, egy lavórban vitte ki a kukoricát, és akkor rárohantak a galambok. Értett hozzá, mert különítette őket, voltak tojók, és tudta a fajtáikat. Mintha most is látnám! Gyerek voltam, öt éves, hét éves.